

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Teksty łacińskie (ćwiczenia)
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Latin texts (exercises)
Kierunek studiów	filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Alicja Narecka
---	----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
ćwiczenia	150	1	17

Wymagania wstępne	W1 – znajomość podstawowych pojęć systemu językowego (indoeuropejskiego) W2 - elementarna znajomość gramatyki języka polskiego W3 – ogólne zainteresowanie antykiem grecko-rzymskim
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – opanowanie fleksji, słownictwa i składni języka łacińskiego w stopniu umożliwiającym samodzielną lekturę oryginalnych pism autorów łacińskich
C2 – pogłębienie świadomości językowej języka ojczystego
C3 – poznanie realiów świata antycznego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada uporządkowaną wiedzę z gramatyki łacińskiej oraz wystarczający zasób słownictwa; zna zasady przekładu z języków klasycznych na język polski; wie także, z jakich pomocy (słowników, komentarzy) korzystać i gdzie znaleźć informacje na temat realiów świata antycznego (encyklopedie, leksykony, słowniki, internetowe serwisy i bazy danych).	K_W01
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętność czytania i rozumienia prostszych tekstów łacińskich dzięki opanowaniu podstawowego słownictwa języka łacińskiego i nabyciu umiejętności analizy gramatycznej omawianych tekstów.	K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

K_01	Student dzięki nabyciu sprawności analitycznych i interpretacyjnych w odniesieniu do tekstu w ogóle stara się samodzielnie radzić z nowymi tekstami łacińskimi, a w przypadku pojawienia się trudności zwraca się o pomoc do prowadzącego zajęcia lub do innych filologów – specjalistów.	K_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

- Wiadomości wstępne:** łacina wśród języków indoeuropejskich, piśmiennictwo łacińskie, zasady wymowy, zasady akcentowania, nazwy przypadków łacińskich, liczb, rodzajów, trybów, czasów, stron.
- Nomen.** Deklinacja I - rzeczowniki. Deklinacja II – rzeczowniki. Przymiotniki I i II deklinacji. Deklinacja III - rzeczowniki: tematy spółgłoskowe, tematy zakończone na –i. Trzy paradygmaty deklinacyjne. Deklinacja III – przymiotniki w stopniu równym. Różnice w zakończeniach przymiotników: 3 typy. Participium praesentis activi – odmiana. Deklinacja IV: paradygmat rodzajowy, paradygmat neutralny. Deklinacja V – typy rzeczowników. Rodzaj rzeczowników łacińskich: rodzaj naturalny i gramatyczny, ogólne reguły określające rodzaj rzeczowników łacińskich. Szczegółowe reguły: rodzaj rzeczowników w poszczególnych deklinacjach. Osobliwości deklinacyjne. Deklinacja I, II, III, IV i V – zestawienie rzeczowników. Osobliwości deklinacyjne przymiotników III deklinacji (typ spółgłoskowy, formy mieszane). Zaimki: zaimek osobowy i zwrotny; zaimek wskazujący: is, ea, id; zaimek dzierżawczy; zaimek pytajny i względny (postać rzeczowna i przymiotna) – odmiana i zastosowanie. Zaimki wskazujące i nieokreślone. Zaimki wskazujące: postaci (hic, haec, hoc; iste, ista, istud; ipse, ipsa, ipsum; ille, illa, illud), odmiana, użycie. Zaimki nieokreślone: formy proste i złożone, odmiana, zastosowanie. Przymiotniki zaimkowe. Stopniowanie przymiotników. Gradus comparativus i superlatus: tworzenie, odmiana. Przymiotniki nieregularne. Liczebniki: główne i porządkowe. Tworzenie i odmiana. Użycie składniowe liczebników głównych. Zastosowanie liczebników porządkowych.
- Verbum.** Formy podstawowe łacińskiego czasownika. A) Verbum finitum. 1) Strona czynna: formacje fleksyjne. Temat praesentis: Indicativus praesentis, imperfecti, futuri I. Coniunctivus praesentis i imperfecti. Imperativus I i II. Temat perfecti: Indicativus perfecti, plusquamperfecti i futuri II. Coniunctivus perfecti i plusquamperfecti. 2) Strona bierna: formacje fleksyjne. Temat praesentis: Indicativus praesentis, imperfecti, futuri I. Coniunctivus praesentis i imperfecti. Imperativus I i II. Temat participii perfecti passivi (supini): Indicativus perfecti, plusquamperfecti, futuri II passivi. Coniunctivus perfecti i plusquamperfecti passivi. B) Verbum infinitum. 1) Strona czynna. Temat praesentis: Participium praesentis. Infinitivus praesentis. Gerundium. Temat perfecti: Infinitivus perfecti. Temat participii perfecti passivi (supini): Participium futuri. Infinitivus futuri. Supinum. 2) Strona bierna. Temat praesentis: Infinitivus praesentis. Gerundivum. Temat participii perfecti passivi (supini): Participium perfecti. Infinitivus perfecti. Infinitivus futuri. Ponadto: czasowniki nieregularne, verba deponentia i semideponentia, koniugacja tematyczna i atematyczna, cechy trybów i czasów, coniugatio perifrastica activa i passiva.
- Inne części mowy.** Przysłówki. Zasady tworzenia przysłówek od przymiotników. Stopniowanie przysłówek za pomocą sufiksów słowotwórczych i stopniowanie przez peryfrazę. Stopniowanie nieregularne. Przyimki. Rekcja przyimków. Przyimki postpozycyjne. Rodzaje spójników.
- Składnia.** Podstawowe elementy. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo. Ablativus absolutus. Accusativus duplex. Nominativus duplex. Składnia zdań: zdanie proste i złożone; zdanie współrzędne; zdanie główne i podrzędne. Zdania podrzędne z orzeczeniem w indykatiwie albo w koniunktywie w funkcji semantycznej. Zdania podrzędne z orzeczeniem w koniunktywie w funkcji syntaktycznej, formalnej.
- Materiał gramatyczny wprowadzany jest stopniowo i wzbogacany nowym słownictwem

łacińskim. Ćwiczenia językowe dokonują się głównie poprzez tłumaczenie i analizę zdań ilustrujących wprowadzone zagadnienia gramatyczne. Teksty te pochodzą bądź z podręczników do nauki języka łacińskiego, bądź są tekstami autorskimi prowadzącego zajęcia.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	praca z tekstem	sprawdzian pisemny	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu	sprawdzenie umiejętności praktycznych	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	praca w grupie	obserwacja	karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, uwagi:

Ocena niedostateczna

Student nie dysponuje dostateczną wiedzą z zakresu fleksji, składni i leksyki języka łacińskiego.

Student nie posiada wystarczającej praktycznej znajomości języka łacińskiego umożliwiającej mu czytanie oryginalnych tekstów łacińskich.

Student na zajęciach prezentuje postawę bierną; nie wykazuje zainteresowania poznawaniem języka łacińskiego.

Ocena dostateczna

Student dysponuje wystarczającą wiedzą z zakresu fleksji, składni i leksyki języka łacińskiego.

Student posiada wystarczającą praktyczną znajomość języka łacińskiego, by z niewielką pomocą prowadzącego zajęcia czytać oryginalne teksty łacińskie o średnim stopniu trudności; radzi sobie z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z analizą składniową mniej skomplikowanych zdań łacińskich.

Student zachęcony przez prowadzącego zajęcia bierze udział w dyskusji nt. przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; wykazuje chęć pogłębiania znajomości języka łacińskiego.

Ocena dobra

Student wykazuje dobrą znajomość fleksji, leksyki i składni łacińskiej oraz dostrzega różnice strukturalne między łaciną a językiem polskim.

Student ma dobrą praktyczną znajomość języka łacińskiego, pozwalającą mu na czytanie prostszych tekstów łacińskich; dobrze radzi sobie z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z analizą składniową zdań łacińskich; potrafi dokonać przekładu z uwzględnieniem różnic strukturalnych między językiem łacińskim a językiem polskim.

Student chętnie uczestniczy w dyskusji nt. przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; dostrzega potrzebę porządkowania i pogłębiania swojej wiedzy i umiejętności.

Ocena bardzo dobra

Student dysponuje usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzą z zakresu fleksji i składni łacińskiej;

doskonale zdaje sobie sprawę z różnic strukturalnych między łaciną a językiem polskim; ma duży zasób

słownictwa w języku łacińskim.

Student ma bardzo dobrą praktyczną znajomość języka łacińskiego, pozwalającą mu na czytanie prostszych tekstów łacińskich (w tym oryginalnych); nie ma żadnych problemów z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z dogłębną analizą składniową rozbudowanych zdań łacińskich; potrafi dokonać bardzo dobrego przekładu, doskonale rozumiejąc i oddając różnice strukturalne między językiem łacińskim a językiem polskim.

Student inicjuje merytoryczną dyskusję dotyczącą przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; doskonale rozumie potrzebę porządkowania i pogłębiania swojej wiedzy i umiejętności.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	150
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	150

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p><u>Podręcznik:</u>   Butyr S., <i>Łacina dla początkujących</i>, Warszawa 2010.   Grzeźczak I., <i>Łacina dla średniozaawansowanych</i>, Warszawa 2012.</p> <p><u>Gramatyki:</u>   Auerbach M., Dąbrowski K., <i>Gramatyka łacińska</i>, Warszawa 1964.   Samolewicz Z., Sołtysik T., <i>Składnia łacińska</i>, Bydgoszcz 2000.   Wielewski M., <i>Krótką gramatyka języka łacińskiego</i>, Warszawa 1975.   Wikarjak J., <i>Gramatyka opisowa języka łacińskiego</i>, Warszawa 1978.   Wolanin H., <i>Gramatyka opisowa klasycznej łaciny w ujęciu strukturalnym</i>, Kraków 2012.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Appel H., <i>Bis repetita placent</i>, Toruń 2000. <i>Encyklopedia językoznawstwa ogólnego</i>, red. K. Polański, Wrocław 1993.   Jodłowski S., <i>Studia nad częściami mowy</i>, Warszawa 1971.   Klemensiewicz Z., <i>Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego</i>, Warszawa 1983.   Jurewicz O., Winniczuk L., Żuławska J., <i>Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych</i>, Warszawa 2010.   Laskowski R., <i>Podstawowe pojęcia morfologii</i>, [w:] <i>Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia</i>, red. R. Grzegorzczkowska, R. Laskowski, H. Wróbel, Warszawa 1984, cz. 1, s. 9-57.   Salamonowicz – Górska I., <i>Ćwiczenia z języka łacińskiego</i>, Warszawa 2002.   Gładkowska B., Stachowicz – Garstka A., Zawadzka M., <i>Cornu copiae. Ćwiczenia łacińskie dla szkół średnich i wyższych</i>, Warszawa 2015.   Wilczyński S., Pobiedzińska E., Jaworska A., <i>Porta Latina. Podręcznik do języka łacińskiego i kultury antycznej. Preparacje i komentarze</i>, Warszawa 2010.</p>